T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 371
KARAR NO : 2017 / 520
KARAR TR : 25.9.2017

ÖZET : Davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacı adına düzenlenen bayilik ruhsatının; 18 yaşından küçüklere oyun oynatıldığından bahisle, Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24. maddesinin birinci fikrasının (i) bendi uyarınca, iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekiği hk.

K A R A R

Davacı : A. K.
Vekili : Av. S. U.
Davalı : Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı
Vekili : Av.S. N. S.

O L A Y: Davacı vekili dilekçesinde özetle; Antakya/Hatay, Hürriyet Caddesi No…… adresinde faaliyet gösteren müvekkili adına kayıtlı işyerinde, Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24. maddesinin 1. fikrasının (i) bendi uyarınca, 18 yaşından küçüklere oyun oynatıldığından bahisle 124018 numaralı bayilik ruhsatının iptal edilmesine ilişkin 29.8.2013 günlü 30875700-110.05/1604 Olur/sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 1.İDARE MAHKEMESİ: 27.9.2013 gün ve E:2013/1942, K:2013/1775 sayı ile,"(…) 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 2. maddesinde; idari yargının görev alanının, idari işlem ve eylemler ile genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklardan doğan davalara bakmakla sınırlı olduğu; 14/3-a bendinde; dilekçelerin görev ve yetki yönünden inceleneceği, aynı Kanun'un 15. maddesinin 3622 sayılı Kanunla değişik 1. fikrasının (a) bendinde de, adli veya askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davanın görev yönünden reddine karar verileceği hükmü yer almaktadır.

Bakılan davanın, idare mahkemesinde görülebilmesi için, davacı ile idare arasında yapılan sözleşmenin bir idari sözleşme niteliğinde olması gerekir.

İdari sözleşmeler, idarenin kamusal yetkisine dayanarak kamu hizmeti gerekleri için kamu yararı nedeniyle yaptığı sözleşmelerdir. Bu tür sözleşmeler idarenin tek taraflı olarak ayrıcalıklı üstün hak ve yetkilerini içerirler. Bu nitelikte olmayan sözleşmeler ise, idarenin özel hukuk kurallarına göre akdettiği sözleşmelerdir. Bunlardan doğan uyuşmazlıklar adli yargı mercilerinde görülür ve çözümlenir.

7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1. maddesinde; "Yurtiçinde ve yurtdışında spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını oynatmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kurulmuştur. 10/07/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun, 04/04/1988 tarihli ve 320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri ile bu kuruluşlara verilen müşterek bahis ile şans oyunları oynatma hak ve yetkileri saklıdır.", 2. maddesinin 1. fikrasında, "Teşkilat Başkanlığı söz konusu yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebilir." hükümlerine yer verilmiştir.

Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin "Bayinin kurallara uyma zorunluluğu" başlıklı 35. maddesinde; Sabit, gezici ve sanal ortam bayilerinin, bu Yönetmelik hükümlerine ve Teşkilat tarafından yürürlüğe konulacak diğer yönetmelik, genelge, talimat ve düzenlemelere uymakla zorunlu bulunduğu, "Sabit bayilik ruhsatının iptali başlıklı" 24. maddesinin (i) bendinde ise, 18 yaşından küçüklere oyun oynatılması veya ikramiye ödenmesi halinde bayilik ruhsatının, idare tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edileceği hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacı adına kayıtlı 124018 sayılı spor toto bayilik ruhsatının; 18 yaşından küçük olan Ali Çatal isimli şahsa oyun oynatıldığının tespit edilmesi nedeniyle Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24. maddesi gereğince 29.08.2013 tarih ve 30875700-110.05/1604 sayılı işlemle iptal edilmesi üzerine bu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Davacı ile davalı idare arasında imzalanan "Bayilik Sözleşmesi"nin "Cezai Hükümler" başlıklı 2. maddesinin (h) bendinde; bayinin 18 yaşından küçük çocuklara oyun oynatamayacağı ve ikramiye ödeyemeyeceği belirtilmiş, 8. maddenin (b) bendinde ise; bayinin bu sözleşme maddelerine uymaması halinde bayilik ruhsatının iptal edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu durumda; davalı idare ile davacı arasında yapılan bayilik sözleşmesinin, idari sözleşme niteliği taşımayıp, idarenin özel hukuk alanında gerçekleştirdiği bir hukuksal işlem olduğu ve bu ilişkilerden doğan hakların kullanılmasına ve takibine ilişkin davaların da özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekeceği dikkate alındığında, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin birinci fikrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine…" karar vermiş, temyiz edilmesi üzerine Danıştay 10.Dairesince, 9.12.2015 gün ve E:2014/620, K:2015/5699 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, bayiliği iptal edilen müvekkilinin, davalı ile imzalanan 124018 sayılı Bayilik sözleşmesinin aynen ifasına devam ettirilmesine karar verilmesi; Bayii Sözleşmesinin iptali nedeniyle zarara uğrayan müvekkili için, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 6100 sayılı Yasanın 107. maddesi uyarınca belirlenecek maddi tazminatın, Terminal'in oyunlara kapatılması tarihinden itibaren işletilecek faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 16.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 13.1.2017 gün ve E:2016/386, K:2017/6 sayı ile, "(…) Dava sözleşmenin aynen i ve sözleşmenin iptali nedeniyle uğranılan zararları tazmininden kaynaklanmaktadır.

Dosyaya sunulan Ankara 1. İdare Mahkemesi kararı ve Danıştay 10. İdare Mahkemesi karar suretlerinin incelenmesinde; Ankara 1. İdare Mahkemesinin 2013/1942. E sayılı dosyası ile bayilik ruhsatının iptali işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle dava açıldığı, davanın adli yargının görevi gerekçesiyle reddedildiğini, Danıştay 10. İdaresinin 09/12/2015 tarih 2014/620.E 2015/5699.K sayılı kararı ile Ankara 1.İdare Mahkemesi kararının onandığı anlaşılmıştır.

Davada idare mahkemesince taraflar arasındaki sözleşmenin idari sözleşme taşımayıp idarenin özel hukuk alanındaki bir hukuksal işlem olması nedeniyle adli yargının görevli olduğundan bahsedilmiş ise de davalının işlemi 06/05/2013 günlü ve 180-8608 sayılı Hatay Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün davalıya gönderdiği 18 yaşından küçük çocuğun iddia oynadığının tespitinin bildirilmesi üzerine 28/02/2009 gün ve 27155 sayılı resmi gazetede yayınlanan Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliğinin 24 maddesinin 1 fikrasının i bendine dayanmaktadır. Davalı idare tarafından yapılan işlem söz konusu yönetmelikten kaynaklı ve Emniyet Güçlerinin yaptığı tespite dayanmakta olup özel hukuk sözleşmesi hükümlerine değil yönetmeliğe dayanmaktadır. Bu nedenle yapılan işlem idari bir işlem olduğundan 2577 sayılı yasanın 2 maddesi uyarınca bu işleme karşı idare mahkemesinde dava açılması gerektiğinden ve yargı yolu caiz olmadığından aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davaya bakma görevi idari yargıya ait olduğundan ve yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine,

2-Karar kesinleştiğinde tarafların talep etmesi halinde dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine…" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin talebi doğrultusunda, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosya Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBA Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 25.9.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerler arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde, "davacının bayilik ruhsatının iptal edilmesine ilişkin 29.8.2013 günlü 30875700-110.05/1604 Olur/sayılı işlemin iptali istemi" yönüyle olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlıkça idari yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve sonuçta usule ilişkin başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacı adına düzenlenen 124018 numaralı bayilik ruhsatının; 18 yaşından küçüklere oyun oynatıldığından bahisle Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca iptaline ilişkin 29.8.2013 günlü 30875700-110.05/1604 olur/sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusuna ilişkin mevzuat hükümleri incelendiğinde; 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı ve tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu iken; aynı Kanunun 4. maddesine göre Genel Müdürlüğe bağlı bir birim olan Spor Toto Teşkilat Başkanlığının tüzelkişiliğinin bulunmadığı; Kanunun 2. maddesinin mülga (i) bendi uyarınca, Türkiye'de düzenlenecek futbol ve diğer spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahisler ile şans oyunlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi yetki ve görevinin Genel Müdürlüğe ait olduğu; Genel Müdürlüğün bu yetkisini, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kanalı ile kullandığı; Başkanlığın ise kendisine ait olan bu faaliyetini, sözleşme imzaladığı ve bayilik ruhsatı verdiği bayileri aracılığı ile yürüttüğü görülmekte iken;

08.06.2011tarih, 27958-Mük. Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 638 No.lu "Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş; Kararnamenin 31. maddesinin 1.fikrasında; 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda ve diğer mevzuatta gençlik hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Bakanlığa, spor hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış sayılacağı; 2.fikrasının c bendinde (3289 sayılı Kanunun) 2 nci maddesinin birinci fikrasının (i) bendinin yürürlükten kaldırıldığı; ç bendi ile; 4 üncü maddesinin ikinci fikrasının (e) bendinin "e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı" şeklinde değiştirildiği ve aynı maddede yer alan "Bağlı Birimler: Spor Toto Teşkilat Başkanlığı" ibaresinin yürürlükten kaldırıldığı; Kararnamenin 31. maddesinin 6.fikrasının a bendinde; 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun; 1 inci maddesinin birinci fikrasının birinc cümlesinin "Yurtiçinde ve yurtdışında spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını oynatmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kurulmuştur." şeklinde değiştirildiği; Kararnamenin "Düzenleyici İşlemler" başlıklı Geçici 1. maddesinde; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin, bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı, bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı; Geçici 9.maddesinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının iş ve işlemleri nedeniyle taraf olduğu her türlü davalar ve icra takipleri ile sair hukukî ihtilaflardaki aktif ve pasif husumet ehliyetinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğü tarihinde, başka herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Spor Toto Teşkilat Başkanlığına devredilmiş sayılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

638 No.lu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler de dikkate alındığında; 7528 sayılı "Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2.maddesinde; Teşkilat Başkanlığının yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebileceği veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebileceği belirtilmiş; Yurt içinde ve yurt dışında yapılan her türlü spor müsabakası üzerine yurt içinde ve yurt dışında spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenlemek, denetim ve gözetimi altında düzenletmek, bunlara ilişkin her türlü izni vermek ve sözleşmeyi yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarına yönelik mevzuata

aykırı iş ve eylemlerin önlenmesi için gerekli denetimleri yapmak, faaliyetlerde bulunmak ve tedbirleri almak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının kamu yararına ve sosyal amaçlara uygun olarak düzenlenmesi ve gelişmesini sağlayacak politikalar belirlemek ve uygulamak; izinsiz olarak spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleyen, başbayilik veya bayilik faaliyetinde bulunan veya kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlara ilişkin esasları belirlemek ve bunlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleme faaliyetinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve bu konuda yapılması gerekli düzenlemeleri Gençlik ve Spor Bakanlığına önermek Teşkilat Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmış; aynı maddede, Teşkilat Başkanlığının spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi ve düzenletilmesinde tek yetkili olduğu; Gençlik ve Spor Bakanlığının izin veya onayıyla spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi, denetim ve gözetimi altında düzenletilmesi, oynatılması, gerekli altyapı ve organizasyonun sağlanması ve yürütülmesi için gerçek ve tüzel kişilerle sözleşme yapabileceği ifade edilmiş; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesine ilişkin kararları almanın, bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmenin, bayilere verilecek komisyon ve teşvik primi oranlarını tespit etmenin Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri arasında olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

3289 ve 7258 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 28.02.2009 tarih ve 27155 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği"nin spor müsabakalarına dayalı olarak düzenlenecek sabit ihtimalli ve müşterek bahislerin oynatılmasını, oyun çeşitlerini, bu oyunlara ait kupon kabul ve değerlendirme işlemlerini, dağıtılacak ikramiye ile sabit, gezici ve sanal ortam bayilerine ilişkin esaslar ile uygulama şekil ve şartlarını kapsadığı belirtilmiş; "Bayilik ruhsatı" başlıklı 14. maddesinde; "Sabit bayilik faaliyetinin yapılabilmesi için Teşkilattan ruhsat alınması zorunlu olup, bayilik faaliyetinde bulunması uygun görülenlere bayilik ruhsatı verilir. Ruhsat verildiği tarihten itibaren Teşkilatça iptal edildiği tarihe kadar başka bir işleme gerek olmaksızın geçerlidir. Ancak, Teşkilat tarafından gerekli görülen hallerde ruhsat yenilenebilir veya vize edilebilir.";

"Sabit bayilik sözleşmesi" başlıklı 15. maddesinde; "(1) Sabit bayilik ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişiler ile Teşkilat arasında süresi 10 yılı geçmemek üzere süreli sabit bayilik sözleşmesi yapılır.

(2) Sabit bayilik sözleşmesi ruhsatın geçerli olduğu sürece yürürlükte kalır, ruhsatın iptali halinde başkaca bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden feshedilmiş sayılır.

(3) Teşkilatça gerekli görülen durumlarda sabit bayilik sözleşmesi yenilenebilir.

(4) Sabit bayilik ruhsatı vermeye ve bu bayiler ile sözleşme yapmaya Teşkilat Başkanı yetkilidir. Teşkilat Başkanı bu yetkisini alt birimlere devredebilir.

(5) Sabit bayilikler tüzel kişilere birden fazla olarak ve 16 ncı maddede belirtilen kriterler dahilinde verilebilir. Bu durumda verilen bayiliklerin her türlü hukuki ve cezai sorumluluğu bu tüzel kişiye aittir."; denilmiş;

Yönetmeliğin 16.maddesinde "Sabit bayilik ruhsatı verilmesi şartları", 17.maddesinde "Bayilerin işyerlerinde aranılacak asgari nitelikler",18.maddesinde "Sabit bayiliklerin verilmesinde izlenecek yöntem", 19.maddesinde "Sabit bayilik teminatı", 20.maddesinde "Sabit bayi komisyonu ve ikramiye ödeme primi oranı" 21.maddesinde "Sabit bayiinin adres değişikliği", 22.maddesinde "Sabit bayiliğin devredilmesi", 23.maddesinde "Sabit bayilik faaliyetinin sürekliliği ve yürütülmesi" ne ilişkin düzenlemelere yer verilmiş;

"Sabit bayilik ruhsatının iptali" başlığını taşıyan 24.maddede ise "(1) Aşağıda belirtilen hallerde bayilik ruhsatı, Teşkilat tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edilir:

a) Gerçek kişi bayiinin ölmesi halinde mirasçılarından altmış gün içinde bayilik ruhsatı talebinde bulunulmaması,

b) Bayilik ruhsatını haiz olan şirketin iflas etmesi,

c) İzinli süreler ve mücbir sebepler dışında, her ne sebeple olursa olsun bayiinin bir takvim yılı içerisinde, izinsiz toplam on beş gün oyun oynatmaması,

ç) Teşkilatın izni olmaksızın, işyerinde Teşkilata ait olmayan oyunlar oynatması,

d) Teşkilat tarafından her bayi için belirlenen haftalık hasılat limitinin üzerinde oyun oynatılması,

e) Oyun bedellerinin kayıt dışı olarak bayiinin kendi nam ve hesabına tahsil edilmesi,

f) Yetkisi dahilindeki ikramiye ödeme taleplerini geri çevirmesi,

g) Bayi olabilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi veya ruhsat verildikten sonra bu şartlardan herhangi birine sahip olmadığının anlaşılması,

ğ) Teşkilatın itibarını zedeleyecek veya Teşkilata olan güvenin sarsılmasına neden olacak davranış, yayın veya faaliyetlerde bulunulması, Teşkilat tarafından verilen talimat ve kurallara riayet edilmemesi,

h) Teşkilatın veya Başbayiinin yetkili personellerine fiili saldırı, hakaret ve tehditte bulunulması,

ı) Teşkilat veya Başbayiinin mallarına kasıtlı zarar verilmesi,

i) 18 yaşından küçüklere oyun oynatılması veya ikramiye ödenmesi,

j) Yılbaşından itibaren dörder aylık periyotlardaki asgari haftalık satış hasılatı ortalamasının Yönetim Kurulunca belirlenen limitin altında olması,

k) Teşkilattan yazılı izin almadan adresini değiştirmesi veya bayiliği devretmesi,

l) Teşkilata ait olan oyun hasılatlarının işlemiş yasal faiziyle birlikte veya gecikme cezalarının tamamının yatırma tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde ödenmemesi,

m) Teşkilata ait olan oyun hasılatının bir takvim yılı içerisinde beş kez geç ödenmesi,

n) Güncellenen teminat miktarının süresinde tamamlanmaması,

o) Süreli teminat mektuplarının süresi dolmadan en geç on gün önce yenilenmemesi,

ö) Yasa dışı bahis oynatılması, oynatılmasına aracılık edilmesi, bunlara yer veya imkan sağlanması veya bunların reklam ve tanıtımın yapılması,

p) Haklı bir gerekçe olmadan bilet iptal edilmesi, iptal edilen biletlerin bir yıl süresince saklanmaması veya iptal edilen biletlerin talep tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Teşkilata teslim edilmemesi,

r) Oyunları, Teşkilat tarafından belirlenen değerinden fazla bedelle oynatması,

s) Borç mukabili veya kredi kartıyla ya da kredili hesaptan oyun bedelini tahsil etmek suretiyle oyun oynatılması,

(2) Teşkilat tarafından bayilik ruhsatı iptal edilenlere yeniden bayilik ruhsatı verilmez." hükmü yer almıştır.

Öte yandan, Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü ile davacı arasında 20.06.2006 tarihinde, 124018 Numaralı Spor Toto Bayilik Sözleşmesi

imzalanmıştır.

Söz konusu Sözleşmenin 2. maddesinin (a) bendinde, 7258 sayılı Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tertibi Hakkında Kanun, Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tüzüğü, Futbolda Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği ve bunlara ait tebliğler ve talimatların, bu sözleşmenin vazgeçilmez parçası olduğu, bunların bayilere ait hükümlerine, bayiinin aynen uymakla yükümlü bulunduğu; Bayiinin Teşkilatın ve Başbayiinin re'sen vereceği talimatlara, mevcut veya değişebilecek Yönetmelik vb. düzenlemelere uymayı peşinen kabul edeceği, (h) bendinde, bayinin 18 yaşından küçük çocuklara oyun oynatamayacağı ve ikramiye ödeyemeyeceği; 8.maddenin (b) bendinde, ödeme ile ilgili maddeler ve bayiinin başbayie karşı olan yükümlülükleri de dahil olmak üzere, bayi tarafından iş bu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edileceği; (d) bendinde, bayilik ruhsatının herhangi bir sebeple iptali halinde sözleşmenin kendiliğinden feshedilmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Uyuşmazlık konusu sözleşmenin hukuki niteliği incelendiğinde;

İdare, özel hukuk kişileri gibi özel hukuk sözleşmeleri yapabildiği gibi; kamusal yetkisinin verdiği üstünlük ve ayrıcalıklara dayanarak konusu, hüküm ve koşulları bakımından özel hukuk sözleşmelerinden farklı olan sözleşmeler de yapabilir. İdare hukuku esaslarına tabi bulunan bu sözleşmeler "idari sözleşme" olarak adlandırılırlar. İdarenin, genel ehliyetini kullanarak, sözleşme serbestisi ve tarafların eşitliği gözetilerek gerçekleştirdiği sözleşmelerin tamamen özel hukuk hükümlerine tabi olması ve dolayısıyla bunların yargısal denetiminin adli yargı yerince yapılmasına karşılık, 2577 sayılı Yasa'nın idari dava türlerinin sayıldığı 2/1-c maddesinde belirtildiği üzere, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yaptığı idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde ise, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Anılan düzenlemeler uyarınca, müşterek bahisler ile şans oyunları düzenleme hak ve yetkisi, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'na ait olduğuna ve bu hak, bir sözleşme ile bayilik ruhsatı alma koşullarını taşıyanlara devredilebildiğine göre, buna ilişkin bayilik sözleşmesinin, bir genel hizmetin yürütülmesi için yapılan idari sözleşme olduğu açıktır.

Olayda, davacıya ait 124018 numaralı bayilik ruhsatının, Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24. Maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca, 18 yaşından küçüklere oyun oynatıldığından bahisle iptaline ilişkin 29.8.2013 günlü 30875700-110.05/1604 olur/sayılı işlemin iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idarece, kamu gücüne dayanılarak tek yanlı düzenlenen bayilik sözleşmesinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin işlemin iptali isteminden doğan uyuşmazlığın çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, dava konusu işlemin, hem bayilik sözleşmesine, hem de Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca tesis edildiği; İdarenin sözleşmeyi anılan Yönetmelik hükümleri uyarınca tek taraflı olarak iptal etme yetkisi göz önüne alındığında, sadece sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan bir uyuşmazlıktan söz etme olanağı da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli olduğundan; Ankara 1.İdare Mahkemesinin 27.9.2013 gün ve E:2013/1942, K:2013/1775 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Ankara 1.İdare Mahkemesinin 27.9.2013 gün ve E:2013/1942, K:2013/1775 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.9.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE K OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI